A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2004. október 20.)

a 2002-ben természeti csapásokat elszenvedett településeken beruházásokat megvalósító vállalatoknak Olaszország által nyújtott segélyek szabályozásáról

(az értesítés a C(2004) 3893. számú dokumentummal történt)

(Csak az olasz nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2005/315/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felhívta az érdekelteket, hogy az említett cikkeknek megfelelően nyújtsák be észrevételeiket [1], és az említett észrevételek figyelembevételével,

mivel:

I. ELJÁRÁS

(1) 2003. március 6-án és 2003. március 29-én a Bizottság két bejelentést kapott a 2001. október 18-i, 383. számú törvény néhány, a 2002. év folyamán természeti csapásokat elszenvedett olasz településre vonatkozó meghosszabbításával kapcsolatban.

(2) 2003. március 20-án a Bizottság tájékoztatást kért az olasz hatóságoktól a meghosszabbításra vonatkozóan. Miután a válaszadás határidejének meghosszabbítását két alkalommal, 2003. május 2-án és 2003. május 21-én is kérvényezték, az olasz hatóságok végül 2003. június 10-én feljegyzést küldtek a Bizottságnak. Az olasz hatóságok második feljegyzése 2003. július 4-én jutott el a Bizottsághoz.

(3) Mivel a támogatási rendszer hatálybalépése az EK-Szerződés 87. és további cikkeinek értelmében nem követeli meg a Bizottság előzetes jóváhagyását, a támogatási rendszer a nem bejelentett támogatások jegyzékében NN 58/2003 szám alatt került iktatásra.

(4) A Bizottság 2003. szeptember 17-i levelében tájékoztatta Olaszországot arról a döntéséről, hogy elindítja az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást a kérdéses támogatással kapcsolatban. Az ügyet az N 57/2003 számon iktatták. A Bizottság határozata az eljárás elindításáról megjelent az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* [2], és az érdekelteket felkérték, hogy nyújtsák be észrevételeiket.

(5) Az olasz hatóságok 2003. október 23-i levelükben az észrevételek benyújtására adott határidő meghosszabbítását kérték. A Bizottság 2003. november 5-i és 2003. december 16-i leveleiben egyrészt elfogadta a halasztási kérelmet, másrészt emlékeztetőt küldött a tárgyban.

(6) Olaszország a 2004. február 18-i, 2004. február 23-án iktatott levelében, valamint a 2004. szeptember 10-én kelt, 2004. szeptember 15-én iktatott levelében benyújtotta észrevételeit. Harmadik fél nem nyújtott be észrevételeket.

II. A TÁMOGATÁSI RENDSZER RÉSZLETES LEÍRÁSA

Jogalap

(7) A 2003. február 21-i, 27. számú módosító törvény által végrehajtott, 2002. december 24-i 282. számú törvényerejű rendelet 5e. cikke meghosszabbítja a 2001. október 18-i, 383. számú törvény 4. cikk (1) bekezdése által előírt kedvezményeket, ám kizárólag az olyan vállalkozások javára, amelyek beruházásokat valósítottak meg a 2002-ben természeti csapásokat elszenvedett településeken. A 2002. december 24-i, 282. számú törvényerejű rendelet 5e. cikke az olasz gazdasági és pénzügyminisztérium által nyújtott magyarázat tárgyát képezte a Költségvetési Hivatal 2003. július 31-i 43/E számú körlevelében (Circolare dell'Agenzia delle Entrate n. 43/E del 2003. július 31.). Az érintett települések az alábbiakban meghatározott övezetekben találhatók:

— a miniszterelnök 2002. október 29-i rendelete, amely az Etna vulkanikus tevékenységével kapcsolatos jelenségek, valamint a Catania megye területén észlelt földmozgások miatt szükségállapot kihirdetéséről rendelkezik,

— a miniszterelnök 2002. október 31-i rendelete, amely szükségállapot kihirdetéséről rendelkezik Campobasso megye területén, a 2002. október 31-én bekövetkezett súlyos földrengés miatt,

[1] HL C 42., 2004.2.18., 5. o.

[2] Lásd az 1. lábjegyzetet.

— a miniszterelnök 2002. november 8-i rendelete, amely szükségállapot kihirdetéséről rendelkezik Foggia megye területén, a 2002. október 31-én bekövetkezett súlyos földrengés miatt,

— a miniszterelnök 2002. november 29-i rendelete, amely szükségállapot kihirdetéséről rendelkezik a Liguria, Lombardia, Piemonte, Veneto, Friuli Venezia Giulia és Emilia Romagna tartományokban bekövetkezett rendkívüli időjárási események (árvizek és hegyomlások) következtében.

(8) Ezenkívül szükséges volt a kérdéses településeken evakuálási rendeletet, valamint a településekhez vezető főbb utak forgalmának felfüggesztéséről szóló rendeletet kibocsátani.

(9) A Bizottság a sajtóból értesült, hogy a miniszterelnök 2003. május 28-i rendeletében összeállította a rendkívüli időjárási események sújtotta települések listáját Liguria, Lombardia, Piemonte, Veneto, Friuli Venezia Giulia és Emilia Romagna tartományokban, amelyet az Olasz Köztársaság Hivatalos Közlönye 2003. június 3-i 126. száma közölt.

(10) A 2001. október 18-i 383. sz. törvény meghosszabbítására vonatkozó intézkedés 2003. február 23-án lépett hatályba, azaz egy nappal az után, hogy a 2003. február 21-i, 27. számú törvény megjelent az Olasz Köztársaság Hivatalos Közlönyének 2003. február 22-i, 44. számának 29. számú szokásos mellékletében.

Cél

(11) A támogatási rendszer megfelel a miniszterelnök rendeleteiben felsorolt, a fenti 7. pontban említett, természeti csapások sújtotta övezetekre vonatkozóan kitűzött beruházás-ösztönzési céloknak.

Kedvezményezettek

(12) Az intézkedés kedvezményezettje lehet minden olyan, bármely ágazathoz tartozó vállalkozás, amely beruházást valósított meg a fent említett természeti csapások által sújtott településeken. A Költségvetési Hivatal 2003. július 31-i, 43/E számú körlevele rámutat, hogy az intézkedés értelme azon vállalkozások beruházásainak ösztönzése, amelyek a természeti csapások okozta súlyos nehézségek miatt, közvetlenül vagy közvetve, gazdasági károkat szenvedtek el. Rámutat arra is, hogy a kárt bekövetkezettnek tekintik az érintett települések valamennyi vállalkozása esetében, amennyiben:

— az evakuálási rendeletek olyan jelentős számú épületet érintettek, hogy ez károsan befolyásolta a település teljes területének gazdaságát,

— a közlekedést tiltó rendeletek az érintett településhez vezető összes főutat lezárták a forgalom előtt.

Az idézett körlevél szerint, egyéb esetekben a kedvezmény csak azokat a vállalkozásokat illeti meg, amelyek tevékenységüket a település főbb megközelítési útvonalain vagy a hivatkozott rendeletekben említett épületekben folytatták.

A támogatás formája és mértéke

(13) A kérdéses intézkedés lehetővé teszi a 2001. október 18-i, 383. számú törvény rendelkezéseinek meghosszabbítását egészen a 2001. október 25-i aktuális időszaktól számított második adózási időszakig, és a 2003. július 31-ig megvalósított beruházásokra korlátozódik. E rendelkezések lehetővé teszik, hogy az egyéni vállalkozók és a vállalatok jövedelemadójának megállapításakor a 2001. július 1-jétől kezdődően megvalósított beruházások értékének azt a részét levonják, amely azonos az azt megelőző öt év folyamán megvalósított beruházások átlagát meghaladó rész értékének 50 százalékával. Az átlag kiszámításakor kizárták annak az évnek a beruházásait, amikor az összeg a legmagasabb volt. Az ingatlanbefektetések esetében a meghosszabbítás azokra a beruházásokra vonatkozik, amelyeket a 2001. október 25-i dátumkor aktuális időszaktól számított harmadik adózási időszakig valósítottak meg, de mindenképpen 2004. július 31. előtt.

A támogatás tárgya

(14) A támogatás tárgyát azok a beruházások képezik, amelyek új üzemek létrehozására, a már meglévő üzemek kibővítésére, helyreállítására és modernizációjára, a felfüggesztett munkálatok befejezésére és új berendezések beszerzésére irányulnak.

III. HATÁROZAT AZ EK-SZERZŐDÉS 88. CIKKE (2) BEKEZDÉSE SZERINTI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL

(15) A formális vizsgálati eljárás megindítására vonatkozó határozatban (a továbbiakban „az eljárás megindításáról szóló határozat”), a szóban forgó intézkedést felülvizsgálták, hogy ellenőrizzék, vonatkozhat-e arra mint a természeti csapások vagy más rendkívüli események okozta károk enyhítését célzó támogatásra a 87. cikk (2) bekezdés b) pontjában említett eltérés.

(16) A Bizottság ezenkívül azt is megvizsgálta, vajon az EK-Szerződés 87. cikk (3) bekezdés a) és/vagy c) pontjában említett eltérés vonatkozhat-e a szóban forgó támogatási intézkedésre a regionális célú támogatásokra vonatkozó irányvonalak értelmében [3], a kis- és középvállalkozásoknak (KKV) nyújtható állami támogatásra vonatkozó, az EK-Szerződés 87. és 88. cikkei alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i, 70/2001/EK bizottsági rendelet szerint [4], a mezőgazdasági ágazat esetében a közösségi irányvonalakban meghatározott, a mezőgazdasági ágazatra vonatkozó állami támogatásokra vonatkozó szabályok szerint [5], illetve a halászati és akvakultúra-ágazatokban az ezen ágazatokra vonatkozó, az irányvonalakkal összhangban alkotott, állami támogatások vizsgálatára vonatkozó szabályok szerint [6].

[3] HL C 74., 1998.3.10., 9. o.
[4] HL L 10., 2001.1.13., 33. o. A legutóbb a 364/2004/EK (HL L 63., 2004.2.28., 22. o).
[5] HL C 28., 2000.2.1., 2. o.
[6] HL C 19., 2001.1.20., 7. o.

A támogatás, mint a természeti csapások okozta károk enyhítését célzó támogatás értékelése

(17) Az EK-Szerződés 87. cikk (2) bekezdés b) pontja szerinti eltérést illetően a Bizottság az eljárás elindításáról szóló határozatában kételyeit fejezte ki a tekintetben, hogy a támogatások kizárólag az említett természeti csapások okozta károk elhárítására korlátozódnak-e, kizárva bármiféle túlzott mértékű kártalanítást az egyes kedvezményezettek esetében. A Bizottságnak tehát nem volt meg a lehetősége, hogy a kérdéses intézkedéseket, mint a természeti csapások, vagy más rendkívüli események okozta károk enyhítését célzó támogatást engedélyezze.

(18) Az olasz hatóságok nem határozták meg a fent említett természeti csapások okozta közvetlen anyagi károk mértékét. Jelezték, hogy a szabályozás makroökonómiai szinten megállapított kárismereten nyugszik. Ezt azzal indokolták, hogy lehetetlen meghatározni a kár mértékét az egyes vállalkozások szintjén anélkül, hogy az eljárás ne válna hatástalanná és lassúvá.

(19) Az eljárás elindításáról szóló határozatban a Bizottság tehát úgy ítélte meg, az olasz hatóságok által nyújtott tájékoztatás nem tette lehetővé, hogy levonja azt a következtetést, miszerint a vizsgált intézkedésnek, saját természetéből fakadóan és működési mechanizmusa alapján, az a rendeltetése, hogy enyhítse a természeti csapások okozta károkat. A kérdéses intézkedés működési mechanizmusa alapján, a Bizottság valóban nem juthatott arra a következtetésre, hogy:

— a segély kedvezményezettje egy olyan vállalkozás, amely ténylegesen kárt szenvedett el,

— a kárt kizárólag a fenti 7. pontban idézett miniszterelnöki rendeletek valamelyikében megjelölt természeti csapás okozta,

— a vállalkozásnak nyújtott támogatás kizárólag az említett természeti csapások okozta kár enyhítésére korlátozódik, kizárva bármiféle túlzott kártérítést az egyes kedvezményezettek szintjén. Azt, hogy nincs kapcsolat a támogatás és a vállalkozás által elszenvedett kár között, az a tény is bizonyíthatja, hogy tekintettel a szóban forgó támogatás működési mechanizmusára, egy, a természeti csapások következtében ténylegesen kárt szenvedett vállalkozás nem szükségszerűen kedvezményezettje az említett támogatásnak. Egy olyan vállalkozás ugyanis, amely egy, a szóban forgó természeti csapások okozta kár enyhítésére irányuló beruházást valósít meg, lehet, hogy nem részesül segélyben, mert az általa eszközölt beruházás értéke alacsonyabb a megelőző öt évben megvalósított beruházások átlagánál. Ezenkívül a kérdéses támogatást nem kaphatja meg, ugyanazon évben, az olyan vállalkozás sem, amely ugyan kizárólag az említett természeti csapások okozta károk elhárítására irányuló beruházást valósít meg, de a folyó tárgyidőszakot költségvetési veszteséggel zárta.

A támogatás, mint beruházási támogatás értékelése

(20) Az EK-Szerződés 87. cikk (3) bekezdés a) és/vagy c) pontjában előirányzott eltérés jogosságát illetően, az eljárás elindításáról szóló határozatában a Bizottság megvizsgálta, hogy az intézkedés, mint beruházási támogatás, elfogadható-e.

(21) Az említett eltérést illetően a Bizottság először is kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a támogatási rendszerben előirányzott támogatások valóban csak azokra az övezetekre vonatkoznak, amelyek regionális támogatásra jogosultak, mivel szerepelnek a regionális támogatások térképén a 2000–2006-os időszakban A Bizottság ezenkívül kételyeit fejezte ki a következő pontokat illetően:

— vajon a beruházásnak a támogatási rendszerben használt fogalma valóban megegyezik az irányvonalak 4.4. pontjában, valamint a 70/2001/EK bizottsági rendelet 2. c) pontjában szereplő fogalommal,

— a támogatás intenzitása, amelyet a mintának tekintett adóalapban szereplő összes költséghez képest kellene számolni, ahogy azt a regionális célú támogatásokra vonatkozó irányvonalak 4.5. pontja, valamint a 2001/70/EK rendelet 4. cikk (5) bekezdése meghatározza, nem lépi-e túl a 2000–2006 időszakra meghatározott, az olasz regionális célú támogatások térképén szereplő maximális értéket, illetve a kis- és középvállalkozásoknak a 2001/70/EK rendelet 4. cikk (5) bekezdése szerint adható támogatási intenzitást,

— az irányvonalak 4.18.–4.21. pontjaiban, és a 2001/70/EK rendelet 8. cikkében meghatározott, a regionális célú támogatások halmozásra vonatkozó szabályok betartásával kapcsolatban,

— a szükségesség elvének betartását illetően, amelyről az irányvonalak 4.2. pontja, valamint a 2001/70/EK rendelet 7. cikke rendelkezik,

— azzal kapcsolatban, hogy az állam által támogatott termelési beruházások gazdaságilag nyereségesek és pénzügyileg életképesek legyenek, a kedvezményezett hozzájárulása a támogatás összegének minimum 25 %-át tegye ki, ahogy azt a regionális célú támogatásokra vonatkozó irányvonalak 4.2. pontja, valamint a 2001/70/EK rendelet 4. cikk (3) bekezdése meghatározza,

— a mezőgazdasági ágazat állami támogatására vonatkozó közösségi irányvonalak, valamint a halászat és akvakultúra-ágazatban az állami támogatások vizsgálatára vonatkozó irányvonalak által előírt feltételek betartásával kapcsolatban.

IV. OLASZORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

(22) Az eljárás megindításáról szóló határozatra válaszként Olaszország további információkat nyújtott és továbbította észrevételeit, amelynek főbb pontjai a következőkben összegezhetők.

Észrevételek a támogatás, mint a természeti csapások okozta károk enyhítését célzó támogatás értékelésével kapcsolatban

(23) Az olasz hatóságok megállapították, hogy a beavatkozások által érintett terület az, amelynek településeit a miniszterelnök a 2002. október 29-i, október 31-i és november 8-i rendeleteiben megnevezett. A 2002. október 29-i rendelet 1. cikke értelmében a segélyeket kizárólag csak az árvíz sújtotta településeknek adják meg, és amelyekben evakuálási rendelet, illetve a főbb utak forgalmának lezárásáról szóló rendeletet adtak ki. A szóban forgó településeket a miniszterelnök a 3290. számú rendeletében (ordinanza 3290) nevezte meg.

(24) Azokra a kételyekre válaszolva, miszerint a támogatás kedvezményezettje olyan vállalkozás, amely ténylegesen kárt szenvedett, és a kárt kizárólag természeti csapások okozták, az olasz hatóságok hangsúlyozták, hogy a kárt egy meghatározott település adófizetőinek egészére vonatkoztatva megvalósultnak lehet tekinteni akkor, ha:

— az evakuálási rendeletek olyan jelentős számú épületet érintettek, hogy ez hátrányosan befolyásolta a település teljes területének gazdaságát,

— a főbb utak forgalmának lezárásáról szóló rendeletek végrehajtásakor a településhez vezető összes főutat lezárták a forgalom elől.

(25) Ily módon az olasz hatóságok arra a következtetésre jutnak, hogy támogatások kedvezményezettjei valóban azok a vállalkozások, amelyeket ténylegesen károsított az esemény, mivel telepeik az evakuálási rendeletek által érintett utcákban vagy épületekben találhatók.

(26) Ezenkívül az elszenvedett kár és a támogatás közti összefüggésre vonatkozóan az olasz hatóságok úgy tekintik a Szerződés nem zárja ki annak lehetőségét, hogy általánosságban vegyék figyelembe egy meghatározott övezetben keletkezett károkat. A támogatási rendszer a kár makroökonómiai alapú fogalmán nyugszik, mivel a hatékonyság és gyorsaság iránti követelmények nem teszik lehetővé a vállalatonkénti becslést. Ezért az olasz hatóságok makroökonómiai adatokkal kívánják bizonyítani, hogy a támogatás költségvetése egyértelműen alacsonyabb az elszenvedett károk értékénél.

(27) Az olasz hatóságok ezenkívül azt is megállapították, hogy bizonyos esetekben a Bizottság engedélyezett olyan támogatásokat, amelyek egy adott ágazat fellendítését, vagy a közvetett károk megtérítését célozták.

(28) 2004. szeptember 10-i levelükben az olasz hatóságok megerősítették, hogy az eljárás makroökonómiai megközelítésen alapul, mindazonáltal hozzátették, a vállalkozásoktól külön igazolást vagy nyilatkozatot fognak kérni a célból, hogy ellenőrizzék az egyes kedvezményezettek által ténylegesen elszenvedett kárt. Ezt követően a pénzügyi hatóságok elvégezhetik a megfelelő ellenőrzéseket. Az igazolásnak tartalmaznia kell azokat az elemeket, amelyek bizonyítják, hogy a vállalkozás jogosult a támogatásra, azon az alapon, hogy a kedvezményre jogosult térségben található. A vállalkozásoknak ezenkívül igazolniuk kell, hogy a támogatás összege nem magasabb az elszenvedett kárnál, és hogy túlzott mértékű kártalanításról nincs szó.

Észrevételek a támogatás, mint beruházási támogatás értékelésével kapcsolatosan

(29) Ami a támogatás és az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) és/vagy c) pontjában előírt eltérésekkel való összeférhetőség elemzését illeti, a fenti 16. pontban idézett rendelkezések szerint az olasz hatóságok megelégedtek annak megállapításával, hogy az intézkedés által érintett területek meghatározása közvetlenül és kizárólag a természeti csapásokkal kapcsolatos eseményeken alapszik.

(30) Hangsúlyozzák, hogy a támogatás összeférhetőségét az EK-Szerződés 87. cikk (2) bekezdésének b) pontja alapján kell vizsgálni, mivel olyan támogatásokról van szó, amelynek rendeltetése a természeti csapások vagy egyéb rendkívüli események okozta károk enyhítése.

(31) 2004. szeptember 10-i levelükben az olasz hatóságok azt is megállapították, hogy az említett módosítás alapján a segélyeket összeegyeztethetőnek kell tekinteni a közös piaccal, és hogy az nem tesz későbbi vizsgálatot szükségessé egyéb eltérések vagy korlátozások alapján.

V. ÉRTÉKELÉS

A kérdéses támogatási intézkedések értékelése

(32) Annak megállapítása céljából, vajon a támogatási intézkedések az EK-Szerződés 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatásnak számítanak-e, meg kell állapítani, vajon a támogatás előnyt jelent-e a kedvezményezettek számára, hogy ez az előny állami eredetű-e, illetve hogy a kérdéses intézkedések hatással vannak-e a versenyre és képesek-e befolyásolni a közösségen belüli kereskedelmet.

(33) A 87. cikk (1) bekezdésének első alkotóeleme az, hogy az intézkedés előnyt jelenthet bizonyos kedvezményezetteknek. Arról van tehát szó, hogy megállapítsák egyrészt azt, vajon, a kedvezményezett vállalatok olyan gazdasági előnyhöz jutnak-e, amelyhez nem jutottak volna normális piaci körülmények között, vagy olyan kiadásokat kerülnek el, amelyek elvileg a vállalkozások saját erőforrásait terhelnék, másrészt azt, vajon az így szerzett előny a vállalatok egy meghatározott csoportját érinti-e. Az a lehetőség, hogy a megvalósított beruházások egy részét levonják az adóból, gazdasági előnyt jelent a kedvezményezettek számára, mivel adóköteles jövedelmük, és ebből következően a jövedelem után megállapított adók összege csökken ahhoz képest, amit a vállalatoknak egyébként fizetniük kellene. Ezen kívül az intézkedések olyan vállalkozásoknak jelentenek kedvezményt, amelyek Olaszország területének meghatározott övezeteiben működnek, sőt, beruházásokat valósítanak meg, ami ez utóbbi vállalkozásokat előnyhöz juttatja, mivel a kérdéses övezeten kívül tevékenykedő vállalkozásokra ugyanezek az intézkedések nem vonatkoznak.

(34) A 87. cikk alkalmazásának második feltétele alapján a támogatást az államnak kell biztosítania saját, állami forrásokból. Jelen esetben az állami források felhasználása negatív módon történik, mivel itt a közigazgatás elmaradt hasznáról van szó: a jövedelemadó csökkentése ugyanis csökkenti az állam adóbevételét.

(35) Az EK-Szerződés 87. cikk (1) bekezdése alkalmazásának harmadik és negyedik feltétele alapján a támogatás torzítja, vagy torzíthatja a versenyt, és hatással van, vagy hatással lehet a tagállamok közti kereskedelemre. Jelen esetben a kérdéses intézkedések torzíthatják a versenyt, mivel a kedvezményezett vállalkozások pénzügyi helyzetét és működési lehetőségeit erősítik azon versenytársaikhoz képest, amelyek ezeket az előnyöket nem élvezik. Ha ez a hatás a közösségen belüli kereskedelemben is megmutatkozik, a közösségi kereskedelem megérzi ennek következményeit. Az intézkedések torzítják a versenyt, és befolyásolják a közösségen belüli kereskedelmet, mivel a kedvezményezett vállalkozások termelésük egy részét más tagállamba exportálják; hasonlóképpen, ha a kedvezményezett vállalkozások nem is exportálnak, a nemzeti termelés kerül előnyösebb helyzetbe azáltal, hogy csökken a más tagállamokban működő vállalkozások exportlehetősége az olasz piacok irányába. ([7]) Ugyanez történik, amikor egy tagállam olyan vállalkozásoknak nyújt segélyt, amelyek a szolgáltatóágazatban működnek. ([8])

(36) A fenti okokból a vizsgált intézkedéseket az EK-Szerződés 87. cikk (1) bekezdése elvi alapon tiltja, és kizárólag akkor tekintheti ezeket a közösségi piaccal összeegyeztethetőnek, ha az említett szerződésben szereplő eltérések egyike alkalmazható.

([7]) A 102/87 sz. Franciaország kontra Bizottság ügyben 1988. július 13-án hozott ítélet (SEB), Gyűjt. 1988., 4067. o., 19. pont.

([8]) Az ítélet a C-310/99 sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet, Gyűjt. 2002., I-2289. o., 85. pont.

(37) A Bizottság mindazonáltal hangsúlyozza, hogy a szóban forgó eljárás alapján adott támogatások nem számítanak állami támogatásnak akkor, ha teljesítik a 2001/69/EK rendeletben ([9]) foglaltakat, de legalább a támogatás kiutalásakor hatályos jogszabályokban rögzített feltételeket.

A támogatás jogsértő természete

(38) Mivel már hatályos intézkedésekről van szó, a Bizottság kifogásolja, hogy az olasz hatóságok nem tettek eleget a Szerződés 88. cikke (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettségüknek.

Az intézkedések összeegyeztethetősége a közös piaccal

(39) Miután meghatározták, hogy a vizsgált intézkedések az EK-Szerződés 87. cikk (1) bekezdése értelmében támogatásnak minősül, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, vajon az intézkedések összeegyeztethetők-e a közös piaccal az említett szerződés 87. cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltak szerint.

(40) A Szerződésben előirányzott eltérések alkalmazhatóságát illetően a Bizottság úgy tartja, hogy a kérdéses támogatásokra nem vonatkoztathatóak az EK-Szerződés 87. cikk (2) bekezdésének a) pontjában szereplő eltérések, mivelhogy sem nem szociális jellegű támogatásról van szó, sem olyanról, amely beilleszthető lenne a 87. cikk (2) bekezdése c) pontjának keretei közé. Magától értetődő okokból nem alkalmazhatóak azok az eltérések sem, amelyekre a 87. cikk (3) bekezdésének b) és d) pontjaiban történik utalás.

(41) A 87. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontja által előirányzott eltérések esetleges alkalmazhatóságát illetően, a Bizottság hivatkozik az eljárás megindításáról szóló határozatában erre vonatkozólag kifejezett kételyeire, és tudomásul veszi Olaszország nyilatkozatait az eljárásban, melyek szerint a kérdéses támogatások nem az eltérésekben meghatározott célokra irányulnak. Mivel az érintett tagállam nem szolgáltatott elegendő információt ahhoz, hogy a Bizottság értékelhesse a támogatási rendszer összeegyeztethetőségét az említett eltérésekkel, jelen határozatban sincs mód a támogatást e tekintetben értékelni. Ez a megállapítás nem vonja kétségbe annak lehetőségét, hogy az ugyanezen szabályozás alapján adott támogatásokat egyedi vizsgálat során vagy mentességi rendeletek alkalmazási területéhez tartozóként a fentiekkel összeegyeztethetőnek nyilvánítsanak.

(42) A Bizottság megvizsgálta, vajon a kérdéses intézkedésekre alkalmazható-e a 87. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerinti eltérés, mint a természeti csapások vagy más rendkívüli események okozta károk enyhítését célzó támogatásra. Megjegyzendő, hogy Olaszország az eljárás során hangsúlyozta, a támogatások megfelelnek ennek a célkitűzésnek.

([9]) HL L 10., 2001.1.13., 30. o.

A természeti csapások okozta károk enyhítését célzó támogatásokra vonatkozó intézkedések elemzése

(43) Az EK-Szerződés 87. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében kártérítés fizethető olyan károk esetében, amelyeket közvetlenül természeti csapások vagy egyéb rendkívüli események okoztak. A Bizottság általános gyakorlata szerint a vulkánkitörések, földrengések, árvizek és hegyomlások az említett cikk értelmében természeti csapásnak tekinthetőek.

(44) A kérdéses támogatási rendszer olyan támogatások kiutalását írja elő, amelyek arra irányulnak, hogy kártalanítsák az Olaszország bizonyos területeit sújtó természeti csapások miatt károkat szenvedett vállalkozásokat. A természeti csapásokat és az érintett területeket közigazgatási rendelkezésekben írták le, illetve jelölték be határait.

(45) Ahogy az olasz hatóságok 2004. szeptember 10-i levelükben megerősítették, az intézkedés makroökonómiai megközelítésen alapul. Mindazonáltal az EK-Szerződés szövege alapján és a Bizottság általános gyakorlata szerint, világos és közvetlen kapcsolatnak kell lennie a kár oka és annak megtérítésére szánt állami támogatás között. A kapcsolatot minden egyes vállalkozásra vonatkozóan, nem pedig makroökonómiai szinten kell meghatározni. ([10])

(46) A károk közvetettebb formáit illetően, a Bizottság által az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak „az Európai Közösség válasza az Ausztriában, Németországban és számos tagjelölt országban bekövetkezett árvíz" tárgyában nyújtott tájékoztatása megállapítja, hogy: „*az árvizek okozta károk közvetettebb formáinak kompenzációját illetően, például termelési késések az elektromos áram kimaradása miatt, termékátadási nehézségek a lezárt utak miatt, lehetőség van teljes körű kártérítésre, amennyiben lehetséges világos, okozati kapcsolatot megállapítani a kár és az árvíz között.*" ([11]) Ugyanakkor az olasz hatóságok által alkalmazott makroökonómiai alapú intézkedések esetében nem lehetséges világos okozati kapcsolatot megállapítani az intézkedés által megtérített kár és a természeti csapások között. Még a közvetett károkat illetően is a kapcsolatot minden egyes vállalkozás szintjén és nem makroökonómiai szinten kell megállapítani.

(47) Jelen esetben a szabályozás kedvez minden olyan vállalkozásnak, amely egy, az előző évek átlaga alapján megállapított küszöb feletti beruházásokat valósított meg, az olasz hatóságok által megjelölt településeken, melyek közül némelyik igen kiterjedt, sűrűn lakott és igen jelentős gazdasági tevékenységet folytat (például Milano, Torino, Genova). Világos, hogy a támogatási rendszer kedvezményezettjei közül sokan nem szenvedtek közvetlen kárt, és semmi nem bizonyítja egyértelműen a közvetett károk létezését. Másrészről nincs bizonyítva, hogy az esetleges károkat kizárólag az olasz hatóságok által említett természeti csapások okozták.

(48) A támogatási rendszer működése és az egyes kedvezményezetteknek nyújtott összeg nincs semmilyen összefüggésben a ténylegesen elszenvedett károkkal, hanem egy meghatározott időszak során megvalósított beruházásoktól, az előző évek beruházásainak nagyságától, illetve az adóköteles jövedelem meglététől függ. Ilyen körülmények között, feltéve, hogy a kedvezményezett ténylegesen elszenvedte a szóban forgó természeti csapások okozta károkat, a támogatások összege meghaladhatja a károkét.

(49) Megállapítható tehát, hogy a formális vizsgálati folyamat nem oszlatta szét a Bizottság kételyeit, valamint azt, hogy a szóban forgó intézkedések olyan támogatási rendszert alkotnak, amely a közös piaccal összeegyeztethetetlen.

(50) Az olasz hatóságok 2004. szeptember 10-i levelükben mindazonáltal pontosították, külön igazolást vagy nyilatkozatot fognak kérni a vállalkozásoktól a célból, hogy azok ténylegesen igazolják az egyes kedvezményezettek által elszenvedett kárt, valamint hogy ezt követően ellenőrzést tudjanak végrehajtani.

(51) Nem lehet kizárni, hogy az intézkedés alkalmazásának bizonyos eseteiben a kérdéses támogatások teljesítik azokat a feltételeket, melyek révén összeegyeztethetőek a közös piaccal. Ily módon az olasz kormányzat megteheti, hogy ellenőrzést végez egyenként minden kedvezményezett vállalkozásnál, hogy igazolja a világos és közvetlen összefüggést a szóban forgó természeti csapások és a kártérítésnek szánt állami támogatás között. Ez az ellenőrzés lehetővé tudja tenni, hogy biztosan kizárják az egyes vállalkozások által elszenvedett károk bármilyen túlzott mértékű ellentételezését.

(52) Annak érdekében, hogy kizárjanak bármiféle túlzott mértékű ellentételezést, az olasz hatóságoknak meg kell követelniük a kedvezményezetteknek biztosítás címén járó kifizetések levonását a támogatás összegéből. Ezenkívül az olasz hatóságoknak azt is ellenőrizniük kell, hogy a kérdéses intézkedés alapján adott támogatás és más támogatások halmozhatóak-e, annak érdekében, hogy kizárják a károk bármilyen túlzott mértékű ellentételezését.

([10]) Lásd pl. a N 629/02, N 545/02, N 429/01, NN 62/00, N 770/99 vagy NN 87/99 állami támogatásokat. Az olasz hatóságok által idézett esetben (N 92/2000 állami támogatás) a Bizottság is megállapította a kapcsolatot a gazdasági szereplők szintjén.

([11]) Lásd Versenypolitika, 2002/481 végleges, 2002.8.28., 9. o.

(53) E határozat a támogatási rendszerre, mint olyanra vonatkozik, és azonnal végrehajtandó, a jogsértő módon, a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatások visszafizettetését beleértve. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a támogatási rendszerre vonatkozó elutasító döntés nem vonja kétségbe annak a lehetőségét, hogy az említett támogatási rendszer alapján adott bizonyos kedvezményeket részben vagy egészben ne lehetne nem állami támogatásnak, illetve a közös piaccal összeegyeztethető támogatásnak tekinteni, saját hasznosságuk alapján (például azért, mert az egyéni kedvezmény a *de minimis* szabályai alá tartozik, vagy olyan határozat keretében utalják ki, amely a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja, vagy mentességi szabályozások értelmében adható ki).

VI. **KÖVETKEZTETÉS**

(54) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Olaszország jogsértően hajtotta végre a szóban forgó támogatási rendszer intézkedéseit, megsértve ezzel az EK-Szerződés 88. cikk (3) bekezdésében foglaltakat.

(55) Az elvégzett értékelés alapján a Bizottság megállapítja, hogy a kérdéses támogatási rendszer nem egyeztethető össze a közös piaccal, mivel nem teljesíti a szükséges feltételeket ahhoz, hogy vonatkozhasson arra, mint a természeti csapások vagy más rendkívüli események okozta károk enyhítésére szánt támogatásra a 87. cikk (2) bekezdésének b) pontjában előirányzott eltérés, az egyetlen, amelyre Olaszország hivatkozott.

(56) A Tanácsnak az EK-Szerződés 93. cikke alkalmazásának módozatairól szóló, 1999. március 22-i, 659/99/EK rendelete 14. cikke értelmében jogsértő támogatásokra vonatkozó elutasító döntések esetében a Bizottság hoz határozatot arról, hogy az érintett tagállam tegyen meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy visszatérítttesse a támogatást a kedvezményezettel. A Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítttetését abban az esetben, ha ez a közösségi jog alapelvével ellentétbe kerülhetne. Jelen esetben semmilyen alapelv nem akadályozza a támogatás visszatérítttetését. A Bizottság jelzi azt is, hogy sem az olasz hatóságok, sem a kedvezményezettek nem hivatkoztak ilyen alapelvekre. ([12])

(57) Olaszországnak meg kell tennie az összes szükséges intézkedést, hogy a támogatást a támogatási rendszer kedvezményezettjeivel visszatérítttesse, kivéve azon egyedi eseteket, amelyek a jelen indoklás 50., 51. és 52. pontjában megállapítottak szerint eleget tesznek azon feltételeknek, melyek miatt összeegyeztethetőek a közös piaccal, az EK-Szerződés 87. cikk (2) bekezdés b) pontjában előirányzott eltérés értelmében. E célból Olaszországnak köteleznie kell a szabályozás kedvezményezettjeit a támogatás visszafizetésére jelen határozat bejelentésétől számított két hónapon belül. A visszafizetendő támogatások összege megnövelendő a Bizottság 2004. április 21-i, az EK-Szerződés 93. cikk alkalmazására vonatkozó 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról rendelkező, 794/2004/EK rendeletében foglaltak szerint kiszámolandó kamatokkal. ([13])

Olaszország köteles a Bizottsághoz eljuttatni egy, a támogatások visszatérítését célzó eljárás haladását mutató űrlapot, összeállítani egy listát a visszatérítésben érdekelt kedvezményezettekről, és világosan meghatározni azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket a támogatások minél gyorsabb és hatékonyabb visszatérítttetése érdekében foganatosított. Olaszország köteles továbbá a jelen határozat közzétételétől számított két hónapon belül eljuttatni azokat a dokumentumokat, amelyek bizonyítják, hogy a jogsértő módon kiutalt és a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatások visszatérítési eljárása megindult a kedvezményezetteknél (például körlevelek, kiadott visszafizetési rendeletek stb.),

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatások rendszere, melynek kedvezményezettjei, a 2002-ben természeti csapásoktól sújtott településeken beruházásokat megvalósító vállalatok, s amelyről a 2003. február 21-i, 27. számú módosító törvény által végrehajtott, 2002. december 24-i 282. számú törvényerejű rendelet 5e. cikke rendelkezik, meghosszabbítva bizonyos vállalkozások esetében a 2001. október 18-i, 383. számú törvény 4. cikk (1) bekezdése által előirányzott kedvezményeket, s amelyet Olaszország jogsértően alkalmazott az EK-Szerződés 88. cikk (3) bekezdését megsértve, összeegyeztethetetlen a közös piaccal, kivéve a 3. cikk rendelkezéseit.

2. cikk

Olaszország megszünteti az 1. cikkben leírt támogatási rendszert amennyiben az a továbbiakban is hatást gyakorol.

3. cikk

Az 1. cikkben leírt támogatási rendszer értelmében kiutalt egyéni támogatások összeegyeztethetőek a közös piaccal az EK-Szerződés 87. cikk (2) bekezdésének b) pontja értelmében akkor, ha nem haladják meg a fent idézett 282. számú törvényerejű rendelet 5e. cikkében említett természeti csapásokból származó, a támogatás kedvezményezettjei által ténylegesen elszenvedett kár nettó értékét, figyelembe véve a biztosítás címén, vagy más intézkedések alapján kapott összegeket.

4. cikk

Az 1. cikkben említett támogatási rendszer keretein belül kiutalt egyéni támogatások, amelyek nem tesznek eleget a 3. cikkben meghatározott feltételeknek, összeegyeztethetetlenek a közös piaccal.

5. cikk

(1) Olaszország minden szükséges intézkedést megtesz, hogy visszatérítttesse a kedvezményezettekkel a 4. cikkben említett támogatásokat.

(2) Olaszország felfüggeszti minden támogatás folyósítását e rendelet közzétételének keltétől számítva.

([12]) HL L 83., 1999. 3. 27., 1. o.

([13]) HL L 140., 2004.4.30., 1. o.

(3) A segélyek visszatérítése azonnal végrehajtandó, a nemzeti jog eljárásai szerint, amennyiben az lehetővé teszi a rendelet azonnali és hatékony végrehajtását.

(4) A visszatérítendő támogatások összege megnövelendő a támogatás kedvezményezett részére történő kiutalása és annak visszatérítése közti időszak alatt felhalmozódó kamatokkal.

(5) A kamatokat a 794/2004/EK rendelet V. fejezetének rendelkezései alapján kell kiszámolni.

(6) Olaszország felszólítja a 4. cikkben leírt támogatások összes kedvezményezettjét, hogy jelen határozat bejelentésének dátumától számított két hónapon belül térítsék vissza a jogsértő módon kiutalt támogatások összegét annak kamataival együtt.

6. cikk

E rendelet közzétételének keltétől számított két hónapon belül Olaszország tájékoztatja a Bizottságot a megtett intézkedésekről, kitöltve a rendelet mellékleteként megküldött kérdőívet. Azonos határidőn belül Olaszországnak köteles megküldeni a Bizottságnak mindazokat a dokumentumokat, amelyek bizonyítják, hogy a kedvezményezetteknél megindította a jogsértő támogatások visszatérítésére irányuló eljárást.

7. cikk

E határozat címzettje az Olasz Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2004. október 20-án.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja